

ПАСПОРТ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

19.00.09 – психологія діяльності в особливих умовах

I. Формула спеціальності:

Одна із галузей психологічної науки, яка вивчає психологічні закономірності змін і відновлювання психічної діяльності:

- особистості в умовах, що є екстремальними за своїм характером, пов'язані з дією стрес-чинників підвищеної інтенсивності та несуть у собі головним чином безпосередню небезпеку для життя та здоров'я її суб'єкта, пов'язані з безпосереднім ризиком чи загрозою для його життя та здоров'я під час і після виконання професійних обов'язків;
- інших осіб, що постраждали внаслідок дії зазначених чинників;
- пов'язані з цим аспекти психодіагностики, психотерапії, психокорекції, реабілітації та психопрофілактики.

За інтегральними оцінками, до такої категорії осіб можна віднести пожежників і рятувальників, співробітників правоохоронних, спеціалізованих органів, військовослужбовців, космонавтів, пілотів, моряків, охоронців, шахтарів, водіїв, спортсменів, працівників АЕС тощо, а також інших осіб, що стали жертвами подій, пов'язаних зі специфікою професійної діяльності зазначених категорій фахівців (ліквідація наслідків стихійного лиха, природних катаклізмів, боротьба з організованою злочинністю, корупцією, тероризмом, оперативно-розшукова діяльність, виконання миротворчої місії в інших країнах тощо).

Отже, об'єктом дослідження, проектування психології діяльності в особливих умовах є факти й закономірності формування, функціонування суб'єктів діяльності (індивідуальних, групових) у різноманітних умовах середовища. При цьому середовище також розуміється широко (як таке, що містить предметні, соціально-психологічні, психофізіологічні, організаційні, гігієнічні, естетичні складові, чинники безпеки діяльності тощо). Своєю чергою діяльність в особливих умовах охоплює такі окремі її види як спілкування, гра, навчання та власне оперативно-службова та службово-бойова діяльність.

Змістом спеціальності 19.00.09 - психологія діяльності в особливих умовах є дослідження і/або проектування процесів, що характеризують суб'єкта діяльності (індивідуального, групового) у відповідних (таких, що враховуються чи проектується) середовищах перебування (проектування, програмування, управління цією діяльністю).

II. Напрями досліджень:

1. Методологічні основи вивчення процесів розвитку та функціонування особистості як суб'єкта діяльності в особливих умовах діяльності.
2. Вивчення особливостей прояву психіки у небезпечних професіях і спорті.
3. Психологічні проблеми дослідження стійкості діяльності в особливих умовах.
4. Методологічні засади психології професійної діяльності співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури).

5. Теоретико-психологічні основи професійної діяльності співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури).
6. Психологія взаємодії співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури) з об'єктами професійної діяльності.
7. Психологія об'єктів професійної заінтересованості співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури) з об'єктами професійної діяльності.
8. Психологічні основи роботи (отримання, опрацювання, передавання тощо) співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури) з інформацією та інформаційними джерелами.
9. Детермінанти та закономірності ефективного психологічного впливу співробітниками (працівниками) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури) на об'єкти професійної діяльності.
10. Психологічні чинники (умови) надійності й ефективності професійної діяльності співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури).
11. Психологічна готовність (відповідність, придатність) співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури) до професійної діяльності: детермінанти, критерії, діагностика, формування (корекція).
12. Психологічна підготовка співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури) до професійної діяльності.
13. Психологічні та психолого-педагогічні основи професійного навчання (становлення, розвитку, вдосконалення тощо) співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури).
14. Психологічні засади прогнозування успішності (ефективності, результативності) професійної діяльності співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури): концептуалізація, критеріальний апарат, методика.
15. Психологія управлінської (адміністративної) діяльності співробітниками (працівниками) та підрозділами правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури).
16. Психологія дезадаптивних впливів професійної діяльності на співробітників (працівників) правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури): концептуалізація, діагностика, реабілітація.
17. Соціально-психологічні основи організації й управління органами та підрозділами правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури).
18. Психологічні основи роботи з персоналом органів правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури).
19. Психологічне забезпечення (супроводження) оперативно-службової діяльності органів правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури).

20. Соціально-психологічні основи збереження фізичного, психічного та морального здоров'я співробітників (працівників) підрозділів правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури).
21. Психологічні наслідки подій, що сталися внаслідок дії природного (стихійні лиха), техногенного (відмова техніки) чи людського чинника (помилкове управлінське рішення чи дія).
22. Психологічна робота з сім'ями персоналу правоохоронного органу (спеціальної служби, силової структури).
23. Методичні аспекти дослідження професійної надійності особистості в екстремальних умовах.
24. Особливості регуляції функціонального стану людини в процесі адаптації до особливих умов діяльності.
25. Професійно-психологічна підготовка фахівців, що експлуатують об'єкти підвищеної небезпеки (транспорт, АЕС тощо).
26. Проектування процесу підготовки фахівців до діяльності в аварійних ситуаціях.
27. Методи збереження та відновлення професійних навичок особистості у процесі експлуатації технічних комплексів (засобів) в особливих умовах діяльності.
28. Вплив чинників військової обстановки на психіку людини та професійну діяльність колективів.
29. Методика психологічної підготовки населення до вирішення завдань в умовах ведення війни.
30. Формування професійної й особистісної надійності представників небезпечних професій.
31. Психологічне забезпечення прийняття рішень професіоналами в ситуаціях неминучого ризику.
32. Використання методів фізичної культури та спорту для зменшення психічної напруги у фахівців ризиконебезпечних професій.
33. Обґрунтування методів відбору для екстремальних видів спорту, вивчення смислової та мотиваційної основи особистості спортсменів, що займаються ними.
34. Дослідження впливу на психіку спортсменів стресогенних чинників спортивної діяльності, чинників психічної стійкості спортсменів, розроблення структури психологічної резистентності спортсменів.
35. Дослідження психічних станів спортсменів у передтренувальний, передзмагальний, передстартовий та постзмагальний періоди.
36. Дослідження ефективності методів управління психічними станами спортсменів, прояву рухових навичок і якостей при надмірних ступенях напруги (в екстремальних умовах тренування та спортивних змагань).
37. Дослідження психічної надійності змагальної діяльності спортсменів.
38. Дослідження шляхів психореабілітації після спортивних травм.

III. Галузь науки, з якої присуджуються наукові ступені:
психологічні науки.